

Zinātnes Vēstnesis

LATVIJAS ZINĀTNIEKU SAVIENĪBAS LAIKRAKSTS

Nr.12(26) 1991.GADA OKTOBRIS-NOVEMBRIS

Cena 30 kapeikas

31.OKTOBRĪ KRIŠJĀŅA BARONA DIENAS ZINĀTNISKĀ KONFERENCE “LATVIEŠU FOLKLORAS KRĀTUVE”

Konferencē runās

MĀRA VĪKSNA - Latviešu folkloras krātuves (LFK) tapšana un darbības sākumposms.

ZAIGA SNEIBE - Tautas mūzikas materiāli LFK.

DACE BULA - Tautasdziesmas un 20.-40.gadu īpatnēji latvisķā meklējumi.

JADVIGA DARBINIECE - LFK - folkloras zinātniskās pētniecības centrs.

JĀNIS ROZENBERGS - Divi latviešu folkloristi pirmoreiz tālajā Lejas Bulānā (Sibīrijā).

Piedalīties kopsaimniecības “Vilaka” etnogrāfiskā kopa “Atzele”, kā arī atsevišķi folkloras teicēji no dažadiem Latvijas novadiem.

Latviešu Folkloras krātuve 1928 g.

LATVIEŠU FOLKLORISTIKA “LATVJU DAINU” SIMTGADI GAIDOT (no runas ZA Prezidija sēdē)

“Latvju dainu” simtgade patiesībā būs liela svētku diena. Tā būs neparasta, nespētna svētku diena.

Tikai mums pie tās godam jānorādīt. Un man šķiet, ka ne tik daudz domājot par pasākumu plāniem un svinībām. Tāds nu tagad laiks. Mēs esam īpaši situācijā, kuru neverājām paredzēt 1988.gadā, kad pirmo reizi par LD simtgadi domājām.

1988.gada februārī Kultūras mantojuma padome apstiprināja “Latvju dainu” simtgades darba plānu. Tam ir vairāki loki. Plašakais pasākumu loks ir ar kultūrvēsturisku kontekstu. Tājā piedāļas filozofi, raksniesi, mākslinieki, Latvijas universitāte. Šaurāk un tiešāk virzība uz “Latvju dainām” ir tajā darba grupā, kas ietver tautasdziesmu materiālu zinātniskus publicējumus: “Latviešu tautasdziesmu” zinātnisko izdevumu ciklu, Rīgas dainu projekta dainu masīva un substantīvu rādītāja veidošanu u.c. Paredzēti arī tiešie jubilejas pasākumi - svētku rakstu krājums, starptautiska konference.

“Latvju dainu” simtgades darbi ir aizsākti. Folkloristi paveikuši tādus darbus kā “Latviešu tautasdziesmu” VI un VII sēj. cikla sagatavošanu, nodevuši izdevniecībā “Latvju dainu” avotu seriāla 2.grāmatu, gatavojam “Sēlijas dziesmas”, “Rīgas dainu” substantīvu rādītāja ieraksts ESM. Meklējam publicēšanas variantus, kā arī izdevniecību, kas to paveiktu.

“Latvju dainu” masīva ierakste ESM turpinās, ierakstīti apm. 4 sēj. Gadskārtu dziesmu un ieražu materiālu cikla izdošana prasa pārorientēšanos. Divi krājumi ir sakārtoti, viens no tiem jau divus gadus izdevniecībā “Liesma” gaida publicēšanu.

“Latvju dainu” simtgade būs svētki. Tikai pašlaik viss ir tik ļoti mainījies. Mainīs arī latviešu folkloristikas kā zinātnes satus, pati koncepcija. Nesenā laika posmā latviešu folkloristikas zinātnes jēdziens ir ievērojami paplašinājies (salīdzinājumā ar 50.-70.gados pierastu literatūrzinātnisko ievirzi). Mūsu dienās folkloristika pētī gan folkloras kā tautas mutvārdu mākslas parādības, gan ļoti plaši iekļauj pētniecības lokā etnogrāfijas elementus. Pēdējo gadu gaitā ZA folkloristi ir izpildījuši visu republikas kultūras dzīves pieprasījumu pēc lekcijām, publīkājām un konsultācijām, piem., par gadskārtu ieražām un ar to saistītām problēmām. Folkloristu darba lokā parādījušies tautas filozofijas, psiholoģijas un reliģijas jautājumi. Latviešu folkloristikai savā zinātniskajā virzībā jāturpina strādāt šajā paplašinātajā folkloristikas aspektā. Tas jāņem vērā, gan pilnveidojot folkloristu kvalifikāciju, gan paredzot perspektīvos darbus, gan izpildot tiešos pētnieciskos uzdevumus.

Folkloristu darba lokā joprojām paliek 1) materiālu vākšana un arhīva darbs, 2) visu žanru materiālu publicējumi un 3) teorētiski pētnieciskais darbs.

Latviešu folkloristikas perspektīvas un tālākās virzības koncepciju nosaka viss iepriekšējais attīstības laiks. Līdz pat 80.gadu otrajai pusē folkloristikā nebija iespēju iepāši teorētiskai izpausmei. Laikmeta apstākļu nosacīta bija pievēršanās folkloras materiālu krājumu sagatavošanai un izdošanai. Pat krājumu veidošana, zinātnisko materiālu klasifikācija un kartošana šajā posmā dažkārt nes laikmeta ideoloģijas spaidu pazīmes un ieteikmi.

Tāpēc šodien latviešu folkloristi īpaši strauji, reizēm pat aizstiezdzies prieķī savai kvalifikācijai, atsevišķas aktuālās problēmās sākuši teorētisku apceru publicēšanu visos iespējamos veidos (ZA “Vēstis”, folkloristisku rakstu krājumus, presē u.c.).

Latviešu folkloristikas perspektīvie uzdevumi pētījumu jomā ir saistīmi ar vairākiem virzieniem. Latviešu folkloristikas teorētiskās domas izstrāde ietveras tēmās:

a) Latviešu folkloru un mitoloģiju. Latviešu mitoloģijas pamatliteratūras, mitoloģisko slāņu atainojums vēstītājā folklorā, tautasdziesmās;
b) Latviešu folkloras žanri un to mākslinieciskā struktūra;
c) Latviešu folkloristikas vēsture. Folkloristikās darbības koncepcijā turpmākojais gados nozīmīga vieta paredzama parādu kartošanai folkloristikas vēstures jomā. Tā ir gadu desmitiem noklusēto pētījumu un folkloras publicējumu (K.Strauberga,

P.Šmita, A.Švabes, L.Bērziņa, A.Bērzkalnes, H.Biezā u.c. darbi) iesaistīšana viņu īstajā vietā zinātnē.

Plānojama cieša sadarbība ar LU - ar Filoloģijas, Pedagoģijas un Fizikas un matemātikas fakultāti.

Pasaules zinātnes līmenis prasa radikāli mainīt mūsu attieksmi pret zinātnes metodisko pusī, īpaši tehnisko metožu un iespēju izmantojumā. Līdz smieklīgumam primitīvus folkloristu tehniskais nodrošinājums jau sāk būtiski kavēt ietekmēt mūsu darbu. Folkloras mājas, žanru māksliniecisko struktūru izpētē, folkloras krātuves zinātniskās aprūpes darbā būtu jāievieš elektronikas, videotehnikas metodes.

Visi mūsu uzdevumi iekļaujas 6 galvenajos projektos:

1. “Latviesu tautasdziesmas” 15 sējumos. (I-V2 sēj. 1979.-1984.). Nodots izdevniecībā VI, uzrakstīts VII sējums. Tas būs nākošais cikls. Sis darbs jāturpina. Pirmo reizi tautasdziesmu arhīvs publicēts “Latvju dainās”, un otro reizi tas būs tagad (posms no 1915. līdz 1974.gadam.)

2. “Latviesu folkloras vēsture un teorija”. Visbūtiskākā folkloristu darba daļa. Te ir daudz nepadarīta. Jābūt ar visām latviešu folkloristikas zinātnei nepieciešamajām tēmām, te vērojama kultūrvēsturisko procesu ietekme, tas būtiski ietekmē teorētiskas izpētes virzienus. Aug jauna folkloristu paaudze ar savām zinātniskajām interesēm. Tā kā pie mums pašlaik notiek ārkārtīgi krasa zinātnieku paaudžu maiņa, tad ļoti organiski

saskaņojas šīs divas linijas - kultūrvēsturisko procesu izpausme jauno zinātnieku domāšanā un jaunie folkloristikas zinātnes virzieni, kā arī nepieciešamība pēc jaunas teorijas.

Latviešu folkloristika līdz šim ir turējusi godā visus folkloras žanrus.

3. Projekts - Latviešu tautas mūzika. Jēkaba Vitolīja aizsāktais tautasdziesmu melodiju cikls ir jāpabeidz. Jo vairāk tāpēc, ka palikuši vēl 2 sējumi. Teorētiski apcerējumi par tautasdziesmu melodiku ir ļoti nepieciešami. Kur gan vēl citur, ja ne uz tā bagātīga fondu materiālu un ekspediciju pieredzes to var izdarīt.

4. Latviešu tautas horeogrāfija. Mūsu institūts ir viens no tiem retajiem zinātnes pasaulei, kur folkloristikā iekļauta horeogrāfija. Un vienīgā vieta uz zemeslodes, kur zinātnieki teorētiski pētī latviešu tautas horeogrāfiju.

Mums ir viens horeogrāfs un 24 000 horeogrāfijas vienību. H.Sūna ir sagatavojis 5 grāmatas. Visjaunākā - “Latviešu sadzīves horeogrāfija” (1991.g.).

Ipaši būtu jāpievērsas diviem projektiem.

5. Rīgas dainu projekts. Projekts ir koordinēts Bostonā un Monreālā veidoto projektu (kas ir izlases materiāla darbi) sistēmā. Projekts paredz visas “Latvju dainas” ievadit ESM diskos, “Latvju dainu” substantīvu rādiālu (120 000 šķirkļu kartotēka) ievadit kompjūterā. Projekta paredzēta visa “Latvju dainu” masīva - pamatzīmēm un visu variantu

zinātniskās dokumentācijas datu ievadišana (ievērojot visas dialektu un izlokšņu īpatnības). Turklat abu masīvu kodēšana notiek pēc savstarpēji saistītām programmām, tas nodrošinās ļoti plašu izmantojamības spektru tautasdziesmu pētniecībā.

Izstrādāta kartografēšanas programma. Tas viss palīdzēs dažādu vārdnicu sastādišanā, tautasdziesmu valodas, tās leksikas, stilistikas u.c. jautājumu izpētē.

“Latvju dainu” substantīvu rādiātājs interese gan ģeogrāfus, filozofus, etnogrāfus u.c. zinātnes nozares. Substantīvu rādiātājs ir ierakstīts. Meklējam publicēšanas variantus un arī publicēšanas iespējas.

Šā projekta tapšana un darbi nebūtu iespējami bez profesoru V. un I.Freibergu atbalsta, bez LU vadības un Fizikas un matemātikas fakultātes, tās doc. H.Bondara entuziasma un, galvenokārt, finansiālā nodrošinājuma.

Projektam ir nācotne. Tas nodrošinās arhīva zinātnisku apstrādi ar elektroniskajām metodēm. Cik ilgi mēs glabāsim Dainu skapi tikai zāļ dzelzs kastē, cik ilgi izturēs mūsu Folkloras krātuves manuskrītu lapas?

Pagājušā projektu līdzekļu piešķiršanas reizē šīs projekts Folkloras daļai ir nosvīrots.

6. Ar to saistīts vēl viens darba virzīns, kas pelna īpašu uzmanību - LFK arhīva zinātniskais darbs. 50.gados arhīva sektorā strādāja 6 cilvēki, 1991.gadā - viens cilvēks. (turpinājums 2.lpp.)

REIZ BIJA . . .

Pirms sešiem gadiem, domājot par folkloristu jubilejām, kāds no žurnāla "Karogs" redaktoriem man pateica: "Par Almu Ancelāni tu varēsi rakstīt, kad viņa būs nomirusi." Nu pienācis tas brīdis, un es rakstu, bet ne tikai par Almu Ancelāni.

Folklorā labi zināms ir skaitlis trīs: trīs vēlēšanās, trīs labas lietas, vienam tēvam bija trīs dēļi... Mums vienai mātei bija trīs meitas: visas gudras, visas čaklas, visas vientojas, un visas aizgāja no dzīves 1991.gadā. Mātes vārds ir Latviešu Folkloras krātuve (LFK), kas 45 gadus tika slēpts un deldēts, dažādi locīs un pārveidots. Trīs meitu dzīvē daudz kopīga, un katrai tomēr sava likenis, sava laime. Visām dzīvē galvenais bija milēts darbs, visas darba biedru pulkā bija nosvinējušas savu 80 gadu jubileju.

Viņas nāca katra no sava Latvijas novada. VILMA GREBLE (1906.28.05, dokumentos 7.06.-1991.25.02) no Vidzemes, ANTONIJA SILIŅA (1907.16.07-1991.9.07) no Kurzemes, ALMA ANCELĀNE (1910.23.03-1991.26.09) no Sēlijas. Visaktivāk un visplašāk pazīstamākā bija Alma. Viņa dzimusi Seces pagasta Caunēs, vēlāk bija Sunākstes skaisto Blektu māju mātīniece. Arī viņas mātei bija trīs meitas, un daudzi radinieki piedzīvojuši joti sirmu vecumu. Vectēvs bija piaši pazīstams zintnieks un pūšotājs. Arī Almā bija liels iekšējs spēks un cēlums. Viņa necieta nekārtību sev apkārt. Savām rokām viņa spēja radīt un veidot skaistumu. Viņai bija optimistisks dzīves skatījums un patiesa humora izjūta. Nav brīnums, ka daudzi no folkloristiem vīspirms iepazina Almu Ancelāni, jo viņa vairāk nekā 35 gadus strādāja ar studentiem, organizēja ekspedīcijas un sesijas, vadīja bērnu u.c. interesentu ekskursijas dažādi nosauktajā LFK. Vairākas filoloģu paaudzes pirmo svaidījumu zinātniskajā darbā sapēmušas no prasīgajām Almas rokām. Visi, nu jau vidējās paaudzes folkloristi, ir Almas Ancelānes pamāti, viņas bargo

eksaminēšanu izturējuši un darbā ievadīti. Viņa ir bijusi īstenā folkloristu Alma-mater.

Viņu droši varētu nosaukt arī par Mīklu māti, jo šis žanrs pētīts jau studiju gados, par to aizstāvēta kandidāta disertācija, sakārtots plašākais latviešu mīklu krājums. Tomēr teikas ir lielākā Almas Ancelānes mīlestība. Ar studentu palīdzību tapis visaptverošs latviešu teiku katalogs, kas jau sistematizēts un glabā gan lauku skolotāja, gan kultūras darbinieka, gan valsts vīra autogrāfu. Apbrīnojama ir viņas pacietība un neatlaideiba, teiku krājumus sastādot un izdodot. Pēdējais krājums vēl liktenīgajā 1991.gadā. Protams,

avīzes veidošanu, dažādos svētkos organizēja priekšnesumus, raksija skečus, bija daudzu "spejuriku" autore LFK. (Šis nosaukums no E.Melngaila nodalas "Spejuriki" grāmatā "Latviešu mūzikas folkloras materiāli", I, 1951.).

Teiksmainos nostātos vēl dzīvo gaišās vasaras Lielupē kopā ar brājiem Birkertiem, E.Birznieku-Upīti, Antu Klinti u.c. tuviem cilvēkiem.

Maza, trauslā Antonija Siliņa pie folkloristiem sāka strādāt 1949.gadā. Dzīve viņu nebija lutinājusi. Trīs māsas bārenites no Bātes pagasta atnāca uz Rigu, lai Antonija varētu skoloties. Te pabeigta

inteligētā bezdarbniece. Pēc kara studijas turpinātas un aizvadītas līdz pēdējam kursam, bet tomēr nenobeigta. Ne pārāk sen vēl mūsu zinātniskajā iestādē kā pārcilvēki jutās partijai piederiegie, tikai normāli - zinātnu kandidāti, bet ko vajadzēja izciest cilvēkam pat bez augstskolas diploma! Antonija bija optimiste, kas bezgalīgi milēja savu darbu, dabu un dzīvesmu. Aiz patieses ūdensīdības viņa palīdzēja daudziem Mežaparka grūtdiejiem. Sava ģimenes dārzīpa augļus viņa izdāvaja kolēgiem, donkhitiski apsargāja ZA skvēra zālājus no lācotajiem, ekskursijas alkaini

pirmā pārrakstīja gan Jāņa Kalniņa romānu, gan institūta žurnālu, kas beidza pastāvēt pēc Anto aiziešanas pensijā. Viņa daudz raksija mājās un uz darbu nāca vēlā pēcpusdienā. Vēl tagad pie lista skan un bieži tiek atkārtoti viņas vārdi: "Meitenes, vai jūs jau prom?" Antonija, palīdzot Almai vadīt studentu mācību prakses, vakara stundās pirmā deva mums aplūkot rokrakstus un savos stāstos uzbūra folkloras vākšanas skaistumu.

Vilmas Grebles vecakiem Kalnamuižas pagastā pasaulē nāca 4x3 bēri. Lieli izauga pieci brāļi un piecas māsas. Lielākā daļa brāļu aizgāja kara ceļos, bet Vilmai no māsām bija vislielākās izglītības alka. Ar piederīgo palīdzību viņa pabeidza Rīgas skolotāju institūtu, studijas LU filozofijas nodalā, pēc kara viņa bija spiesta vēlreiz kārtot gala eksāmenus filologos. No agras jaunības Vilmu mocija klasiskā latviešu intēlīgences slimība, ar to viņa arī sadega. Folkloristi viņu sauka tikai par Greblīti, nedaudzī par meņševiku, jo jaunībā mīlestībā pret Raini viņa bija iestājusies Raiņa partijā. Šis fakts traucēja atraust pastāvīgu vietu skolā pēc 1934.gada, un ne mazāk bīstams tas bija arī padomju laikā. Savā dzīves gaitā no satiktnējiem cilvēkiem Greblei uzņēma visu labo, draudzībā bija uzticīga līdz galam, viņa izstaroja iekšķuju gaismu.

Folkloras institūtā, LFK pēcteci viņa sāka strādāt 1945.gadā. Disertāciju par bērnu folkloru

viņa aizstāvēja vienā gadā ar Almu Ancelāni. Līdzīgi visiem viņa strādāja pie tautasdziesmām. Pamatīgi pētījumi tika veikti cīņu dziesmu jomā. Tie bija aizrautīgi un patiesi, veltīti saviem brājiem strēlniekiem. Liela rūpība un uzmanība ieguldīta, veidojot folkloristikas bibliogrāfijas, no kurām lielākā daļa vēl nav publicēta. Vislielāko apbrīnu Greblei izpelnījās ar savu pacību, iekšējo intēlīgenci un lepnumu, jo 20 pēdējos mūža gadus viņa strādāja bez algas. Viņa nevarēja neko mainīt savā dzīves ritmā, kad 1970.gadā viņu atbrīvoja no darba ZA štatū samazināšanas dēļ. Viņa nāca regulāri darbā, precizi veica savus pienākumus, sniedza konsultācijas, lasīja korektūras tautasdziesmām. To visu nekautrēdamies lūdza no viņas, protams, aizmirstot viņas vārdu pārmēto sarakstos. Visus 20 gadus viņa, līdzīgi citiem, aizsaitījās par padarīto, izmantoja nelielu atvaiņījumu un nebija darbā tikai pensijas ritos un arī tad, kad devās grāmatu medībās. Jaunatnākušie darbinieki laikam pat nezināja viņas attiecības ar ZA. Arī mēs klusējām. Mūža nogalē Greblei joti tragiski pārdzīvoja par savu ieguldīto darbu padomju folkloras vākšanā un krājumu veidošanā, kamēr Alma Ancelāne par to tikai pasmējās.

Visas trīs milēja bērnus, grāmatas un savu darbu, lielāko veldzējumu guva ekspedicijas, tiekoties ar viediem cilvēkiem. Ar viņām aizgājis vesels laikmets mūsu folkloristikā. Daudziem jāapzinās, ka nu beigusies viņu jaunība. Visu aizgājēju bēru dienās, pēc guldīšanas zemes klēpi, atspīdēja saule gan Zilkalnes, gan Ulbrokas, gan Meža kapu koku galotnēs. Latviešu tautas pasākām mēdz būt laimīgas beigas, un es ticu, ka viņas visas satikušas savus mīlos teicējus un vecos kolēgus.

Taisnība jau bija tam "Karoga" redaktoram, kas teica, ka vajadzēja viņām piespiest uzrakstīt pašām par sevi.

Māra Vīksna

viņa arī tautasdziesmu kārtotāšana, krājumu veidošana un rediģēšana. Šogad Veltu dienā būtu 50 gadi kopš sākta darbs LFK, bet jau pirms tā tika strādāts pie prof. Pētera Šmita astāto folkloras materiālu kārtotāšanas, darbs ieguldīts bija arī 4 sējumu tiecējumu izdošanā. Daudz mums vēl balto plānkumu folkloristikas vēsturē. Viens no tiem - krātuvēs materiālu saglabāšana otrā pasaules kara gados, kad pāris LFK darbinieku tos slēpa Kurzemes katlā. Mainoties frontēm, tie tika pārvesti no Džukstes uz Irlavu, no Irlavas uz Kandavu utt. Par šo laiku Alma nepaspēja daudz pastāstīt, jo ilgus gadus par šo varonību netika saņemta pateicība, bet tikai pārmetumi. Smagajos kulta un stagnācijas gados daudzkas bija pārdzīvoti, lai tikai varētu strādāt. Tad bija jaunība, un Alma vadīja sienas

vidusskola, 1930.gadā sāktas studijas LU filologos. Trūkuma spiesta, Antonija tās pārtrauc, lai pelnītu iztiku, viņa bijusi arī

uzīvēra jaunas zināšanas un visu mūžu skaitīja balto zirgus. Antonijas (arī Anto un Antosiņa) rakstāmāšina

Antonija Siliņa, Alma Ancelāne un Vilma Greble ekspedicijā pie teicējiem 1965.gadā.

ATGĀDINĀJUMS

Latvijas Zinātnieku savienības Informācijas un koordinācijas centrs atgādina, ka biedru nauda par 1991.gadu jāsamaksā līdz 22.novembrim.Tālrūnis 212969.

"Zinātnes Vēstnesis"

Redaktors Vilhelms Ľuta

Redkolēģijas vadītājs Ēvalds Mugurēvičs.

Redkolēģijas locekļi: Elmārs Beķeris, Mārtiņš Beķers, Juris Ekmanis, Jānis Graudonis, Jānis Klava, Oskars Martinsons. Rigā, Turgeņeva ielā 19.

Tālrūnis 226198.

"Science Bulletin" Association of Latvian Scientists.

Laikraksts iznāk reizi mēnesi kopš 1989.gada.

Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība. Reģistrācijas apliecība Nr.0075. Saliks ar Macintosh datoru. Ofsetiespiedums.

1 uzsk.iespiedloksne.

Iespēists Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas tipogrāfijā Aizkraukles ielā 21.

Metiens 2000 eks.

PAZĪNOJUMS

Latvijas Zinātnieku savienības kongress notiks 30.novembrī Rīgas Kongresu namā.

Priekšlikumus par Statūtu izmaiņām lūdzam iesniegt kongresa programmas komitejas priekšsēdātājam **Jānim Grāvitim** (Akadēmijas ielā 27, Kokneses ķīmijas institūtā, 9.telpā, tālr. 558068) un Zinātnieku savienības Informācijas centra vadītājam **Ivaram Kupčam** (Meistaru ielā 10, tālr. 212969)

(turpinājums no 3.lpp.)

viņš aplūko katru auga izmantošanas iespējas, iepāsi norādot uz tautas ārstniecību un attiecīgo augu izmantošanu dziju krāsošanai.

Bagātīgu teiku un tautas vēstures materiālu J.Ilsters apkopojis, sastādot ceļvedi no Pļaviņām līdz Koknesei. Viņš detalizēti apraksta tās vietas, kas saistītas ar tautas liktegīgātām, piem., Staburagu, Kokneses pilsdrupas, Liepavotu, minot ar šīm vietām saistītos teiku motīvus. Protams, būdams botānikis, viņš neaizmirst pievērst uzmanību retajām augu sugām,

BOTĀNIĶIS JĀNIS ILSTERS UN LATVIEŠU FOLKLORA

kas sastopamas Daugavas senlejā.

Šķiet, ka šis J.Ilsteru un A.Štreņka ceļvedi aprakstītais maršruts ir bijis iecienīts.

Piemērs, kas par to liecina - Laudonas draudzes skolotājs A.Nesaule (strādājis tur no 1901. līdz 1941.gadam), savā atmīnu burtnīcā aprakstīdams tālaika skolēnu ekskursiju un ceļojumu maršrutus, kā vienu no pirmajiem nosauc ceļvedi ieteikto, tikai vēl maršrutā iekļaujot posmu Ļaudona-Pļaviņas pa Aiviekstes krastu.

J.Ilsters pierakstījis, krājis, arī tulkojis no citu tautu valodām rotājas, laikrakstam "Dienas

Lapa" iesūtījis nostāstus par vilkačiem, tuvākos un tālākos pārgājīcios redzēto pierakstījus un popularizējījus.

Vācot un apkopojet ziņas par K.Barona "Latvju dainu" līdzstrādniekiem, jānovērtē arī J.Ilsteru ieguldījums latviešu folkloras vākšanā, vienlaikus izceļot viņa paliekošo devumu zinātniskās botānikas attīstībā Latvijā.

Ivetra Politere